

18. Про національну безпеку України: Закон від 21 червня 2018 р. № 2469–VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.
19. Гребенюк М. Проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки в окремих зарубіжних країнах. Підприємництво, господарство і право. 2010. № 10. С. 52–55.
20. Food Safety Basic Act № 48. URL: http://www.rqagroup.com/uploads/files/Japan_Food_Safety_Basic_Act.pdf (дата звернення: 02.11.2018).
21. Олійник В. Державне регулювання у сфері забезпечення продовольчої безпеки: зарубіжний досвід. Державне управління та місце самоврядування. 2012. Вип. 1 (12). URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/index.html](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/index.html) (дата звернення: 02.11.2018.)

УДК 340.114

ДЕФЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ВИНИКНЕННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

DEFECTS OF NATIONAL LEGISLATION AS DETERMINANTS OF CORRUPTION IN UKRAINE

Полях Є.В., студентка

*Інститут прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті проаналізовано найбільш поширені дефекти національного законодавства, що є детермінантами появи корупції, а також досліджено один із механізмів ухилення, а саме цілком законних підстав, від кримінальної відповідальності службових осіб за вчинення корупційного діяння через наявні колізії, аномію та прогалини в законодавстві України. Автор наводить положення правових актів національного та міжнародного публічного права, рішення Європейського суду з прав людини та судової практики національних судів, погляди вчених на проблемне питання та звертає увагу на необхідність удосконалення нормативно-правової бази для подолання такого явища, як корупція, в усіх ешелонах влади.

Ключові слова: корупція, детермінанти, причини, умови, злочинність, кримінальна відповідальність, службова особа, колізія, прогалини в законодавстві, аномія.

В статье проанализированы наиболее распространенные дефекты национального законодательства, являющиеся детерминантами возникновения коррупции, а также исследован один из механизмов уклонения, а именно полностью законных оснований, от уголовной ответственности должностных лиц за совершение коррупционного деяния из-за имеющихся коллизий, аномии и пробелов в законодательстве Украины. Автор приводит положения правовых актов национального и международного публичного права, решения Европейского суда по правам человека и судебной практики национальных судов, взгляды ученых на проблемный вопрос и обращает внимание на необходимость совершенствования нормативно-правовой базы для преодоления такого явления, как коррупция, во всех эшелонах власти.

Ключевые слова: коррупция, детерминанты, причины, условия, преступность, уголовная ответственность, должностное лицо, коллизия, пробелы в законодательстве, аномия.

The article analyzes the most common defects in national legislation that are determinants of corruption in Ukraine, since today in the legal doctrine there is no single position on displaying the continuum of elements that form the essence of the conditions of corruption in modern society. The author points out the ineffectiveness of government activity, which manifests itself in inconsistent state policy. Such an example is the legal policy expressed in the system of legislation: low quality of the legislative framework, many gaps, collisions and anomie, etc. They testify to the instability of national legislation, the lack of a strategic course of its development and the low effectiveness of legal regulation as such. The author notes that Ukrainian jurisprudence has a huge number of acquittal sentences in corruption crimes, therefore one of the mechanisms of evasion, completely on legal grounds, is investigated from the criminal responsibility of officials for committing a corrupt act through existing collisions, anomies and gaps in the legislation of Ukraine. The article describes the provisions of legal acts of national and international public law, the decisions of the European Court of Human Rights and the jurisprudence of national courts, and the views of scientists on a problematic issue. The existence of contradictions in the laws and subordinate legal acts, the absence, and sometimes on the contrary, excessive detail of the powers of officials, persons engaged in professional activities related to the provision of public services, according to the author, lead to arbitrariness, bureaucracy, impede work on combating crime in the field of official activity. Therefore, the conclusion is focused on the need to improve regulatory and legal framework, as bringing national anti-corruption legislation into line will contribute to its more effective application and solid basis for the prevention and counteraction of corruption.

Key words: corruption, determinants, causes, conditions, crime, criminal liability, official, conflict, gaps in legislation, anomie.

Постановка проблеми. Корупція – явище, властиве будь-якій державі незалежно від соціально-економічної формації і форми правління, а протидія їй залишається однією з найважливіших проблем людства. У щорічному рейтингу міжнародної неурядової організації Transparency International (станом на 25 серпня 2018 р.) за рівнем корупції Україна, з індексом 30, посідає 130 місце серед 180 країн світу [1]. Питання вивчення детермінант будь-якого виду злочинності, зокрема у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, має велике наукове та практичне значення. В Україні є багато умов появи корупції на державній службі, що зумовлює актуальність обраної теми.

Стан дослідження. Проблема детермінації злочинності є однією з найголовніших у кримінології. Свої думки

щодо причин учинення злочинів висловлювали багато вітчизняних та закордонних кримінологів, а саме: Ю.М. Антонян, В.В. Голіна, А.П. Закалюк, О.Г. Кальман, Н.Ф. Кузнєцова, Б.М. Головкін, М.І. Мельник та ін.

Мета статті – охарактеризувати такі детермінанти появи корупції в Україні, як дефекти національного законодавства.

Виклад основних положень. У кримінології немає єдиного понятійного апарату для позначення детермінант злочинності. Існують різні поняття для відображення змісту причинно-наслідкового комплексу, а саме: «детермінація», «причини й умови», «чинники злочинності». «Детермінація» – найбільш загальна категорія, яка характеризує залежність одних явищ і процесів від інших, зокрема й зв'язок тих обставин об'єктивної дійсності, що формують

причинно-наслідковий комплекс як корупційної злочинності, так і конкретного корупційного злочину.

Детермінація розуміється як підпорядкований об'єктивним законам природи і суспільного розвитку складний процес породження, замовлення, взаємних трансформацій і динамічних змін явищ, процесів, подій та станів навколишньої дійсності. У процесі детермінації відбувається безперервне відтворення й оновлення різних форм життя, типів відносин, класів явищ і процесів [2, с. 1].

У кримінології досить дискусійним залишається питання співвідношення причин і умов загальної злочинності, окремого виду злочинності та конкретного злочину. Поле детермінантів корупційної злочинності й окремих корупційних злочинів по своїй природі повною мірою не може збігатися. Із наведеним положенням погоджується І.М. Даньшин [3], коли вказує на принципові відмінності між конкретним злочином, їх групою та злочинністю загалом.

З метою чіткого та послідовного відображення чинників, що зумовлюють появу та розвиток корупції в соціально-правовій організації нашої держави, варто здійснити їх функціональне розмежування за критеріями, ustalеними в біхевіористській концепції дослідження девіаційних процесів. Увесь спектр детермінант появи корупції розмежується на причини й умови, які, своєю чергою, групуються в межах макро- та мікросистемної компонент.

Причину злочинності варто розуміти як криміногенну деформацію суспільної свідомості у виді антисоціальних поглядів, звичаїв, традицій, настанов, що за певних умов закономірно породжують злочинність як наслідок.

Професор Б.М. Головкін вважає, що структурними компонентами суспільної свідомості, що зазнають криміногенної деформації, є суспільна психологія та суспільна ідеологія, а її деформації включають антисоціальні погляди, звичаї і традиції, настанови, що суперечать панівній системі цінностей, правовим і моральним нормам, інтересам усього суспільства і за певних умов породжують злочинність [2, с. 5].

Антисуспільні погляди – це оціночні судження (стереотипи мислення) звичайної частини людей, що виражають прийнятне ставлення до кримінальних форм задоволення повсякденних потреб та інтересів.

Антисоціальні звичаї й традиції – це успадковані від попередніх поколінь неписані правила поведінки, що визнаються нормою життя і діяльності, закріплюють неформальний порядок відносин між людьми в різних сферах (щодо корупції можна виокремити такі, як поширені серед чиновників традиції незаконного збагачення шляхом отримання неправомірної вигоди через зловживання владою та службовим становищем, неписані правила стимулювання посадових і службових осіб незаконною винагородою для пришвидшеного вирішення життєво важливих питань тощо).

Антисоціальні настанови – це вироблена на основі негативного соціального досвіду колективна схильність упереджено сприймати події, явища, норми, цінності та пов'язана з нею підвищена готовність порушувати правові приписи й кримінально-правові заборони (наприклад, налаштованість частини людей досягати високого матеріального становища шляхом підкупу).

Розглянуті причини можуть породжувати злочинність як наслідок лише за поєднання з умовами. *Умови злочинності* – це сукупність негативних явищ і процесів, що стимулюють формування та прояв причин злочинності. Залежно від функціональної ролі умови поділяються на необхідні та достатні. Необхідними умовами визнаються несприятливі умови життя і соціалізації різних верств населення, негативні явища і процеси, під впливом яких виникають криміногенні деформації елементів суспільної свідомості. Для реалізації намірів мають бути ще й достатні умови, що знижують ризики кримінальної відпо-

відальності та підвищують шанси досягнення кінцевого результату, так би мовити, додатково мотивують [2, с. 7].

Варто зазначити, що нині в правовій доктрині відсутня єдина позиція щодо відображення континууму елементів, які утворюють сутність умов корупції в сучасному суспільстві. Однак варто вказати на неефективність діяльності влади, яка проявляється в непослідовній державній політиці. Таким прикладом є правова політика, що виражена в системі законодавства: низька якість законодавчої бази, багато прогалин, колізій, аномія тощо. Саме вони свідчать про нестабільність національного законодавства, відсутність стратегічного курсу його розвитку та низьку ефективність правового регулювання як такого [4, с. 109]. Отже, можемо виділити таку умову корупціалізації соціального середовища, як *дефекти національного законодавства: колізії, аномія, прогалини*.

Колізійність нормативної регламентації суспільних відносин полягає в порушенні правила преюдиційності в контексті нормотворчої чи підзаконної правозастосовної діяльності, внаслідок чого аналогічний правовий інститут набуває суперечливого відображення в положеннях різних нормативних актів. Вирішення питання колізійності правових норм не повинно становити значної складності в разі усталеності, чіткої ієрархічності законодавства та його побудови на засадах низхідної субординації. Однак практика вітчизняної правової дійсності засвідчує можливість нівеляції цієї правової моделі, внаслідок чого відбувається застосування нормативних актів, які містять приписи, що десонують із вищими правовими інститутами та набувають суто інституційної актуальності (є засобом норморегуляції суспільних відносин суто у функціональному ареалі конкретної ланки публічно-правового механізму). Практична зручність очевидного порушення засад правореалізації пов'язується з можливістю включення в зміст підзаконних актів положень, що уможливають корупційні зловживання службових осіб, а отже, є джерелом неправомірної вигоди [5, с. 153].

Що стосується явища *правової аномії*, то слушною є думка М.І. Мельника, який зазначив: «Відсутність спеціалізованих правових приписів або ж виключно декларативний характер останніх призводять до необхідності евентуального вирішення правової ситуації службовою особою на основі відчуття правової доцільності, а це і є визначальним фактором для сприяння зловживанням» [6, с. 55–56]. Варто деталізувати цю тезу, адже явище аномії правової системи стосується не лише фактичної відсутності нормативних актів в окремій сфері суспільних відносин, але й простежується в разі порушення нормотворчого процесу у формі непослідовності чи неповноти нормативної регламентації якогось правового інституту.

Прогалини в праві – елемент низки дефектів правової системи, проявом якого є відсутність регламентації процесуальної частини алгоритму застосування положень чинного законодавства, що зумовлює необхідність застосування одного з механізмів правового заміщення: «аналогії закону» чи «аналогії права». Як зазначає Ю.П. Битяк, «аналогія закону з'являється в правовій дійсності за відсутності спеціальних правових приписів щодо того чи іншого виду суспільних відносин, які регламентуються за шаблоном нормативного акта, положеннями якого регулюються відносини, схожі за правовим змістом. У разі відсутності такого нормативного акта прогалини в праві усуваються на основі застосування загальних принципів права, що в правозастосовній діяльності іменується аналогією права» [7, с. 84].

Яскравим прикладом прояву недосконалості нормативно-правового регулювання суспільних відносин є ухилення (на цілком законних підставах) особи від кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 368 Кримінального кодексу (далі – КК) України (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання непра-

вомірної вигоди службовою особою), яке можливе шляхом винесення виправдувального вироку, що передбачає існування трьох механізмів, одним з яких є порушення загальних засад кримінального провадження, на основі чого можна стверджувати про потенційну недопустимість доказів, саме через існування нечіткого та суперечливого законодавчого механізму реалізації правових приписів.

Судова практика України має величезну кількість виправдувальних вироків із формулюванням «у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України визнати невинуватим та виправдати у зв'язку з недоведеністю вчинення ним кримінального правопорушення». Відповідно до ч. 2 ст. 91 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК), доказування полягає в збиранні, перевірі й оцінці доказів із метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження [8].

Одним з ефективних способів збирання доказової інформації є застосування правоохоронними органами негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД). Однак особливостями їх застосування є не лише обмеження прав людини, щодо якої вони проводяться, а й те, що всі документи, які так чи інакше пов'язані з фіксацією перебігу та результатів НСРД, підлягають засекречуванню. Залишається відкритим питання щодо ухвали слідчого судді, якою надається дозвіл на проведення НСРД, бо на законодавчому рівні це питання залишається не вирішеним, тобто механізм такого розсекречування має суперечності.

Відповідно до п. 5.1 Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні від 16 листопада 2012 р., визначено, що ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення НСРД та додатки до нього (разом з іншим переліком процесуальних документів) підлягають засекречуванню. Згідно ж із п. 5.9 Інструкції, після завершення проведення НСРД грифи секретності матеріальних носіїв інформації щодо їх проведення підлягають розсекреченню на підставі рішення прокурора, який здійснює повноваження прокурора в конкретному кримінальному провадженні [9]. Отже, з буквального тлумачення положень Інструкції вбачається, що розсекреченню підлягають усі матеріальні носії інформації, якщо прокурор буде використовувати їх як докази в кримінальному провадженні. Та практика свідчить про те, що для розсекречування матеріалів НСРД необхідний значний проміжок часу, і відповідні комісії не встигають це зробити через строкові межі. У кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів докази, отримані під час НСРД, є найпоширенішими.

Після розсекречування відповідних матеріальних носіїв інформації вони долучаються до матеріалів кримінального провадження та надаються стороні захисту для ознайомлення. Якщо прокурор відмовляється ухвалити рішення про розсекречування, у разі оспорювання стороною захисту допустимості доказів, отриманих внаслідок проведення НСРД, суд, беручи до уваги зміст ч. ч. 3, 4 ст. 17 КПК, має вирішити питання про їх недопустимість [8].

У постанові від 16 березня 2017 р. у справі № 5–364кС16 Судової палати з розгляду кримінальних справ Верховного Суду України сформульовано правовий висновок щодо застосування норми права, передбаченої в ч. 12 ст. 290 КПК, відповідно до якого невідкриття матеріалів сторонами в порядку цієї статті є окремою підставою для визнання таких матеріалів недопустимими доказами. Водночас відкриття, крім протоколів, в яких зафіксовано перебіг і результати проведення дій, обов'язково підлягають і матеріали, які є правовою підставою для проведення таких дій (ухвали, постанови, клопотання), що забезпечить можливість перевірки стороною захисту та судом допустимості результатів таких дій як доказів [10].

Погоджуємося з позицією О.І. Полуховича, який вважає, що суд повинен мати можливість ознайомитися з до-

кументами, якими надано дозвіл на проведення НСРД, а за відсутності такої можливості результати НСРД мають оцінюватися як недопустимі докази та не можуть бути використані для обґрунтування судового рішення [11, с. 231].

У контексті забезпечення права на справедливий суд доречно нагадати й акцентування Європейським судом з прав людини (далі – ЄСПЛ) на необхідності чітко дотримання положень із питань допустимості доказів. Слушну тезу висунуто ЄСПЛ у рішенні від 1 грудня 2008 р. у справі «Мирилашвілі проти Росії»: «У змагальному процесі повинні розглядатися не лише докази, які безпосередньо стосуються фактів справи, а й інші докази, які можуть стосуватися допустимості, достовірності та повноти останніх» [12].

Отже, під час судового розгляду кримінального провадження відповідно до вимог КПК, оцінювання досліджених у справі доказів щодо їхньої належності, допустимості та достовірності, а сукупності зібраних доказів з погляду достатності та взаємозв'язку для ухвалення процесуального рішення суди роблять висновок, що стороною обвинувачення не доведено винуватість особи у вчиненні злочину і, як наслідок, обвинувачений, відповідно до ч. 1 ст. 373 КПК, підлягає виправданню. До речі, ця умова по-ріджує ще одну – почуття безкарності службових осіб та осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.

Наступним прикладом дефектів національного законодавства є відсутність законодавчого визначення окремих понять, що становлять понятійний апарат статей, в яких передбачається кримінальна відповідальність за злочини у сфері службової діяльності. Зокрема, їхнім суб'єктом названо особу, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Однак у законодавстві України відсутні визначення базових (основних) понять, що утворюють законодавче формулювання цього спеціального суб'єкта злочину: «професійна діяльність», «публічна послуга». Лише в Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р, зазначається: «<...> послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні, становлять сферу публічних послуг». Однак статус Концепції не обов'язковий, а тому відповідні положення не обов'язкові для застосування на практиці [13].

Ще одним схожим прикладом є відсутність у чинному антикорупційному законодавстві вичерпного переліку складів корупційних правопорушень, що засвідчує недосконалість окресленої ланки законодавства, детермінує ускладнення та зменшує ефективність заходів запобігання та протидії цьому феномену.

Наявність суперечностей у законах та підзаконних нормативно-правових актах, відсутність, а іноді, навпаки, надмірна деталізація повноважень службових осіб, осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, призводять до свавілля, бюрократизму, утруднюють роботу щодо протидії злочинності у сфері службової діяльності. Також варто зазначити недосконалість нормативної бази протидії корупції, несвоечасність ухвалення необхідних нормативно-правових актів.

Одним з ефективних напрямів роботи з виявлення і попередження корупційних проявів у контексті викладеного дослідження є діяльність інститутів громадянського суспільства, що полягає в суспільному контролі над виконанням законодавчих норм щодо запобігання корупції. Цей напрям здебільшого реалізується за допомогою моніторингу інформації, викриття випадків корупційних правопорушень серед представників влади. Особливу роль у цьому контексті відіграють так звані «викривачі» (англ. *whistleblowers*) [14, с.59].

Висновки. Усі зазначені форми прояву недосконалості нормативно-правового регулювання суспільних відносин спричиняють порушення режиму законності, надають можливість уповноваженим суб'єктам правозастосовної діяльності реалізовувати функції управління всупереч інтересам держави, суспільства та служби, підривають авторитет держави, створюють сприятливе середовище

для появи й інституціоналізації феномена корупції в суспільно-правовій практиці нашого суспільства. Отже, перед українськими парламентарями та науковцями стоїть складне завдання – приведення національного антикорупційного законодавства до ладу, що сприятиме більш ефективному його застосуванню та міцному базису для запобігання та протидії корупції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рейтинг стран мира по уровню восприятия коррупции. Гуманитарная энциклопедия. Центр гуманитарных технологий, 2006–2018 (последняя редакция: 25.08.2018). URL: <https://gtmarket.ru/ratings/corruption-perceptions-index/info> (дата обращения: 30.10.2018).
2. Головкин Б.М. Причинність у системі детермінації злочинності. Теорія і практика правознавства. 2014. Вип. 1. С. 1–9.
3. Кримінологія: підручн. / В.В. Голіна, Б.М. Головкин, М.Ю. Валуйська та ін.; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкина. Х.: Право, 2014. 440 с.
4. Головкин Б.М. Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні. Форум права. 2014. № 1. С. 106–111.
5. Кісіль З.Р. Макро- й мікросистемні детермінанти виникнення корупції та механізм учинення корупційних проступків. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична». 2015. № 4. С. 149–161.
6. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії. К.: Атіка, 2001. 304 с.
7. Битяк Ю.П., Зуй В.В. Административное право Украины. (Общая часть): учеб. пособ. Х.: Одисей, 1999. 223 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13 квітня 2012 р. № 4651–VI. Офіційний вісник України. 2012. № 37. Ст. 1370.
9. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена спільним наказом Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1681/51.
10. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 16 березня 2017 р. №5–364к/16. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nfs/\(documents\)/46445E8A79A386EFC225810D00532653](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nfs/(documents)/46445E8A79A386EFC225810D00532653).
11. Полюхович О.І. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків. С. 231.
12. *Mirilashvili v. Russia*, no. 6293/04: ECHR 11 Dec 2008.
13. Концепція розвитку надання системи адміністративних послуг органами виконавчої влади: затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р // Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-p> (дата звернення: 30.10.2018).
14. Головкин Б.Н., Новиков О.В. Роль институтов гражданского общества в предотвращении коррупции. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2018. № 17. Vol. 5. С. 56–60.

УДК 343.97

МІКРОРІВНЕВІ ЧИННИКИ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ У СІМЕЙНО-ПОБУТОВІЙ СФЕРІ

MICROLEVEL FACTORS OF VIOLENT CRIMES IN THE DOMESTIC SPHERE

Самоїленко Н.С., студентка

*Інститут прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Стаття присвячена особливостям детермінації насильницьких злочинів у сімейно-побутовій сфері. Окреслено їхню загальну систему детермінант та вказано особливе значення мікрорівневих чинників. Розглянуто вирішальні причини й умови даних злочинів на мікрорівні, які аналізуються крізь призму криміногенного сімейно-побутового конфлікту.

Ключові слова: насильницькі злочини, сімейно-побутова сфера, детермінація, мікрорівневі чинники, криміногенний сімейно-побутовий конфлікт.

Статья посвящена особенностям детерминации насильственных преступлений в семейно-бытовой сфере. Определена их общая система детерминант и указано особое значение микроуровневых факторов. Рассмотрены решающие причины и условия данных преступлений на микроуровне, которые анализируются сквозь призму криминогенного семейно-бытового конфликта.

Ключевые слова: насильственные преступления, семейно-бытовая сфера, детерминация, микроуровневые факторы, криминогенный семейно-бытовой конфликт.

The article is devoted to the specific features of determination of violent crimes in the domestic sphere. The list of violent crimes in the domestic sphere is given.

The general system of determinants of these crimes, which consists of determinants of macrolevel, microlevel and individual level, is outlined. The special significance of micro level factors is indicated. The most important reasons and conditions of these crimes at the microlevel are analyzed through the prism of criminogenic domestic conflict.

The following factors are analyzed: unsatisfactory living conditions, unemployment of a member of family, the low level of social support, antisocial influence of the environment, acceptability of violent behaviour in the family, mistakes allowed in communication during co-habitation, difference of life positions, attitudes and views (struggle for leadership, redistribution of the family budget and household responsibilities, different views on education of children, relationships with parents, difference in views on sexual morality), alcohol or drug addiction, and more.

The article states that knowledge of the main reasons and conditions of a criminogenic domestic conflict is the first step for its constructive solution or avoidance, and, consequently, prevention of violent acts.

The author notes that in real life there is a combination of certain factors, their connection.